

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู
ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
The Role of Teachers in Learning Focused on
Learners is the Importance of Schools under
MahaSarakhm Municipality'
Mahasarakham Province.

อุทัยวรรณ ทองคำ¹

ทัศนีย์ นาคคุณทรง²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 205 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยวิธีจับฉลาก รวมได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 102 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน อันประกอบไปด้วย ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ด้านการผลิตสื่อและใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน 2) ข้อเสนอแนะพบว่า โดยรวมต้องกำหนดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติ และได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและนำข้อมูลหรือความรู้นั้นมาสังเคราะห์

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาสังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

²รองศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาสังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เป็นความรู้หรือเป็นข้อสรุปของครูให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนหรือสอดคล้องกับท้องถิ่น

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the learner-centered learning management of teachers in schools under the jurisdiction of Maha Sarakham Municipality Mahasarakham Province 2) to study the ecommendations for student-centered learning management of teachers in schools under the jurisdiction of Maha Sarakham Municipality Mahasarakham province. Population used in this research is 205 teachers in Maha Sarakham Municipality School and using simple random sampling method. A total of 102 samples were collected. The research instruments were questionnaires. Data analysis using statistics, percentage, mean, standard deviation.

The results of the research were as follows: 1) The student-centered learning management of teachers in schools under the jurisdiction of Maha Sarakham Municipality In a very high level in all 4 areas, including In the preparation of teaching and learning, teaching and learning management, media production and using instructional media and evaluation of teaching and learning management 2) Suggestions that in general, the activities must be determined by the students to think and act and study information from various learning sources and use that information or knowledge to synthesize them into knowledge or conclusions of teachers in accordance with the needs of learners or in accordance with local.

Keywords: Learning Management, Focus on Learners

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นพื้นฐานอันสำคัญของการพัฒนา การพัฒนาและเป็นเครื่องชี้นำสังคมผู้ได้รับการศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ แต่สภาพปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหาวิกฤตการณ์ทางด้านคุณภาพการศึกษา การเรียนการสอนส่วนใหญ่ผู้สอนยังคงมุ่งสอนตามตำรา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 1)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้เกิดความรู้โดยได้จากการคิด การค้นคว้า การทดลองตามความสามารถของผู้เรียนและสามารถสรุปองค์ความรู้ของตนเองด้วยตนเอง ผู้เรียนจะทำกิจกรรมทั้งหลายด้วยความสามารถของตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องสอนตามความต้องการของผู้เรียน และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง ครูจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ กิจกรรม และการทำงาน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนานักเรียนครบทุกด้าน ทั้งทางร่างกายและจิตใจอารมณ์สังคม และสติปัญญา (ประเวศ วะสี, 2543: ก)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย มีความรู้และทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถ และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันจึงเกิดการแข่งขันขึ้น โดยมุ่งเน้นเป้าหมายไปที่ผู้เรียน เพื่อสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนเยาวชนให้สามารถคิดเป็นทำเป็นมีทักษะในการจัดการมีคุณธรรมและค่านิยมที่พึงาม และรักการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องจากอดีตที่ผ่านมาพบว่าเป็นด้านการจัดการศึกษาของประเทศไทยผู้เรียนไม่ได้รับการสนองตอบในสิ่งที่ตนเองสนใจหรือมีความถนัดและยังพบว่า ขาดการพัฒนาตามศักยภาพในธรรมชาติตัวเองซึ่งการเรียนรู้เกิดจาก

สิ่งแวดล้อมรอบด้านของผู้เรียนในชีวิตประจำวันหรือผู้อื่นเป็นผู้ถ่ายทอด และบุคคลที่สำคัญในการเรียนรู้คือ ครูซึ่ง ครู คือบุคคลสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ในการมุ่งเน้นทักษะด้านการฟังพูดอ่านและเขียนแต่ขาดทักษะด้านการกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ขาดทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายให้สถานศึกษาปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนการสอนตามแนวทางการศึกษาในหมวด 4 ว่าด้วยการจัดการศึกษาโดยเฉพาะมาตรา 22 ได้กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: 12) ดังนั้น การปฏิรูปการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งเพราะเป็นการเปลี่ยนจากการเรียนรู้ปัจจุบันที่เน้นการท่องจำและเน้นหลักสูตรวิชาเป็นตัวตั้ง เป็นการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้งเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และการพัฒนาทางจิตใจกระบวนการศึกษา ขั้นตอนของการเรียนรู้ครูผู้สอนและโรงเรียนจะต้องจัดสภาพแวดล้อม เนื้อหา สาระ ตลอดจนกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องความถนัด ความสนใจ ความสามารถทางกาย และสติปัญญาเป็นสำคัญ (อมรวิษณุ นารทธรพ, 2544: 27-31)

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการศึกษาเพื่อค้นหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อศึกษากระบวนการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนนั้นมีขั้นตอนการจัดกระบวนการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างไร และสภาพการจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียน เป็นไปตามกระบวนการอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลหรือแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน เป็นแนวทางให้การ

พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางต่อไป โดยงานวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2561 จำนวน 205 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 102 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเลือกตอบ ได้แก่ 1 เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยคำถามที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check – list) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน
2. ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนแนะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยค่าความถี่ ร้อยละของ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอนที่ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม มีข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 65 คน (ร้อยละ 63.73) เพศชายจำนวน 37 คน

(ร้อยละ 36.27) จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่อายุ 41-50 ปี จำนวน 37 คน (ร้อยละ 36.28) รองลงมาอายุ 25-40 ปีจำนวน 34 คน (ร้อยละ 33.33) และมากกว่า 51 ปีขึ้นไป จำนวน 31 คน (ร้อยละ 30.39) จำแนกตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ปริญญาตรี จำนวน 36 คน (ร้อยละ 61.76) รองลงมาปริญญาโท จำนวน 39 คน (ร้อยละ 38.24) จำแนกตามประสบการณ์การสอน ส่วนใหญ่ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน (ร้อยละ 48.04) รองลงมา 5-10 ปี จำนวน 37 คน (ร้อยละ 36.27) และต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 16 คน (ร้อยละ 15.69) ตามลำดับ

การวิจัยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีทั้งหมด 4 ด้าน คือด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.99$) รองลงมาคือ ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ($\bar{x}=3.81$) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{x}=3.60$) และด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{x}=3.43$) ตามลำดับ

1.1 ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดเตรียมเทคนิควิธีสอนหลากหลายให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{x}=3.90$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา การได้เข้าร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนา เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x}=3.80$) และการให้ข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แก่ผู้เรียนเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าที่หลากหลายวิธี ($\bar{x}=3.78$) ตามลำดับ

1.2 ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x}=3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

การสำรวจความพร้อมของผู้เรียนทางด้านความรู้ความสามารถความถนัดและความสนใจก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.10$) รองลงมา การสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมและลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง ($\bar{x}=4.03$) และการเป็นผู้ร่วมกิจกรรมในกลุ่มผู้เรียน พร้อมทั้งให้ความคิดเห็น ให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงต่อประสบการณ์ของผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรม ($\bar{x}=3.89$)

1.3 ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การใช้สื่อได้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.45$) รองลงมา การใช้สื่อการเรียนรู้อีกเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและพัฒนาศักยภาพได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x}=3.42$) และการใช้สื่อได้เหมาะสมกับเพศวัยและประสบการณ์ของนักเรียน ($\bar{x}=3.40$)

1.4 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากความคิดเห็นของผู้เรียนเพื่อนครูและผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=3.78$) รองลงมา การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน ($\bar{x}=3.53$) และการวิเคราะห์แบบทดสอบที่ใช้และปรับปรุงเพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีคุณภาพ ($\bar{x}=3.50$)

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม พบว่า จะต้องกำหนดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้ ผู้เรียนควรได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำข้อมูลหรือความรู้ที่นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นความรู้ใหม่หรือต่อยอดความรู้เดิม โดยเนื้อหาต่างๆ จะต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับท้องถิ่น สามารถบูรณาการกับเนื้อหาสาระต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม มีการพัฒนากิจกรรมของโรงเรียนให้ดีขึ้น และมีการมอบหมายภาระงานแก่นักเรียนให้ชัดเจนอย่างเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ว่า การที่ครูมีการจัดเตรียมการเรียนการสอน การดำเนินการจัดการเรียนการสอน การผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภายใต้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของวัฒนาพร ระงับทุกข์ (2541: 11) ซึ่งให้ความหมายว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ 1) ขั้นนำ/สำรวจความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน โดยครูผู้สอนอาจจัดสถานการณ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนได้เกิดความสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อนำไปสู่การค้นหาและเลือกหัวข้อที่ตนสนใจ หรือให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ครูผู้สอนกระตุ้น ให้ผู้เรียนได้เกิดความสนใจในสิ่งที่อยากให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยเชื่อมโยงสิ่งที่ผู้เรียนสนใจเข้ากับสาระการเรียนรู้ที่ครูวางแผนไว้ 2) ขั้นเตรียมการ ครูเตรียมเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้และองค์ประกอบอื่นๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และวางแผนงานวิชาการเกี่ยวกับการเรียนการสอนในการเตรียมสาระการเรียนรู้ 3) ขั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบไปด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นวิเคราะห์ อภิปรายผล องค์ความรู้ที่สรุปได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน และขั้นสรุปและนำไปประยุกต์ใช้

ปัญหาและข้อเสนอแนะ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ที่ค้นพบในงานวิจัย สอดคล้องกับแนวคิดของสมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ (2544: 1) กล่าวไว้ว่า การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนให้มากที่สุด สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของกิ่งฟ้า สินธุวงษ์ (2545: 29) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง

หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ให้โอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมมากที่สุด ด้วยความมุ่งมั่นที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนากระบวนการคิด สร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีปฏิสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมกับผู้สอนและผู้เรียนด้วยกันเพื่อการพัฒนา กาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ในบริบทที่มีอยู่และเกิดขึ้นตามสภาพจริง และพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ที่จะคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์ วางแผน และตัดสินใจแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จะช่วยให้คุณภาพของชีวิตดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1.1 ด้านการจัดเตรียมการเรียนการสอน ครูควรวางแผนจัดเอกสารการเรียนรู้ โดยที่ครูเป็นผู้กำหนดแนวทาง การพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลาย และควรจัดทำแผนงานโครงการปรับปรุงบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน/ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ครูควรมีเทคนิคการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นปฏิสัมพันธ์ ประกอบด้วยการได้วาทีกลุ่ม การอภิปราย การระดมพลังสมอง กลุ่มแก้ปัญหา กลุ่มติว การประชุมต่างๆ การแสดงบทบาทสมมติกลุ่ม สืบค้นคู่มือการฝึกปฏิบัติ เป็นต้น

1.2 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ครูควรประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้แฟ้มสะสมผลงานของนักเรียน ควรประเมินผลการปรับปรุงบรรยากาศและสภาพแวดล้อมโดยการสัมภาษณ์นักเรียนและครูที่เกี่ยวข้อง และควรประเมินผลความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับเจตคติการสร้างบรรยากาศของครูผู้สอนเกี่ยวกับการศึกษาสำหรับ การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม ในการจัดการศึกษาสำหรับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.

กิ่งฟ้า สินธวัช. (2545). ปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: หลักการสู่การปฏิบัติ. ขอนแก่น: หจก. โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ประเวศ วะสี. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ แกไขความทุกข์ยากของแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

วัฒนาพร ระเบียบทุกข์. (2541). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: ตันอ้อ 1199.

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2544) การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. เชียงใหม่: พิมพ์ลักษณ์.

อมรวิทย์ นาคทรพรพ. (2544). ปฏิรูปการศึกษาไทยในมุมประชาชน. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.